

Een financieel beeld van de gemeente Heerhugowaard

Stresstest, april 2015

Inleiding

Dit is de derde keer dat u de stresstest van de gemeente Heerhugowaard ontvangt. Het is een update van de cijfers zoals deze in 2013 zijn gepresenteerd. Deze stresstest is door de gemeente zelf opgesteld. Daarbij is gebruik gemaakt van een door Deloitte verstrekt format. Deze stresstest is opgebouwd uit een 13-tal indicatoren. Het geeft het risicoprofiel aan voor die indicatoren. Van elke indicator wordt weergegeven wat de indicator betekent (definitie) en wat de uitkomst zegt over het risicoprofiel van de gemeente Heerhugowaard.

Voor het samenstellen van deze stresstest is gebruik gemaakt van de cijfers uit de jaarstukken 2013 (voor vergelijking met de referentiegemeenten) en de cijfers uit de jaarstukken 2009 tot en met 2014 (voor de historische ontwikkeling van de cijfers van de gemeente Heerhugowaard).

In de stresstest is, net als vorig jaar, een vergelijking gemaakt met een vijftal referentiegemeenten, namelijk Doetinchem, Hoogeveen, Kampen, Houten en Veenendaal.

De eerste drie gemeenten zijn gekozen vanwege de onderlinge vergelijkbaarheid op parameters die door het Rijk worden gehanteerd om gemeenten in clusters in te delen om ze onderling met elkaar te kunnen vergelijken. Deze gemeenten komen qua inwoneraantal overeen en gemiddeld genomen qua structuurkenmerken (sociale structuur: redelijk, centrumfunctie: sterk). Houten en Veenendaal zijn hieraan toegevoegd, omdat deze gemeenten een soortgelijke ontwikkeling hebben doorgemaakt als de gemeente Heerhugowaard. In structuurkenmerken wijken zij iets af (Houten: sociale structuur goed, Veenendaal: matig).

De stresstest van de gemeente richt zich vooral op de aandachtsgebieden lokale lasten en financiële positie. Er wordt niets gezegd over (de kwaliteit van) het voorzieningenniveau. Het moge duidelijk zijn dat de hoogte van de lokale lasten en de financiële positie impact kunnen hebben op de keuzes die op het gebied van de voorzieningen worden gemaakt.

Deze stresstest bevat een 13-tal indicatoren. Slechts twee daarvan zijn gebaseerd op een wettelijke grondslag, namelijk:

- Ratio weerstandsvermogen (BBV); niet genormeerd. Hierin bestaan veel vrijheidsgraden.
- EMU-saldo.

Het overall overzicht bevat een indeling met kleuren. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt in het risicoprofiel die de gemeente loopt op verschillende gebieden. Het risicoprofiel is klein, gemiddeld, of groot. Voor de inschatting van het risicoprofiel is ook een vergelijking gemaakt met de referentiegemeenten.

Samenvatting

Over het algemeen komt uit de stresstest van de gemeente Heerhugowaard een gemiddeld beeld qua risicoprofiel. Dat is niet veel anders dan het beeld dat uit de stresstest 2013 naar voren kwam.

In tabel onderaan deze pagina is op hoofdlijnen de ontwikkeling van een aantal indicatoren opgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Op de kwalificatie van het risicoprofiel heeft dit geen invloed gehad.

Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de hierna opgenomen specificaties.

Bij een aantal indicatoren scoren we nog steeds relatief gunstig (lokale lasten, weerstandsvermogen, voorzieningen, gespaard voor onderhoud). Op de indicator grondexploitaties scoort Heerhugowaard minder gunstig. De risico's zijn groot. Veranderingen in planning, prijs en programma hebben direct impact op de verwachte financiële resultaten voor de grondexploitaties. Hoewel de economie zich iets verbeterd heeft helpt de huidige economische situatie daarbij nog niet mee. Daarmee wordt in de berekening van het weerstandsvermogen ook nadrukkelijk rekening gehouden.

Ook op het gebied van begroting scoort Heerhugowaard relatief minder gunstig. Dit heeft te maken met besluitvorming uit het verleden, waarbij ervoor gekozen is om lasten (voor een bepaalde periode) te dekken uit de reserves waardoor de totale reservepositie op termijn afneemt. Overigens is de reservepositie van de gemeente in vergelijking met onze referentiegemeenten nog steeds voldoende.

Heerhugowaard heeft op dit moment nog voldoende buffer om de risico's af te dekken. In het verleden is een stevig fundament gelegd. Het zeer ongunstige risicoprofiel op de grondexploitaties dwingt de gemeente om deze kritisch te volgen. Bij de formulering van eventueel nieuw beleid is het aan te bevelen om de dekking binnen de bestaande exploitatie te vinden (nieuw voor oud).

Deze stresstest geeft de actuele stand van zaken qua risicoprofiel. De uitkomsten van deze test kunnen worden gebruikt als een instrument om te bepalen welk beeld Heerhugowaard de komende jaren qua risicoprofiel wil nastreven en welke acties daarvoor kunnen/moeten worden genomen

	2014	2013	2012	2011
Debt-ratio	59%	59%	57%	53%
Netto-schuld in % totale lasten	95%	76%	103%	83%
Netto schuld in % totale baten (VNG)	nb	86%	103%	81%
Voorraadquote schulden	59%	47%	70%	61%
Gemiddelde schuld per inwoner HHW	€ 2.207	€ 2.189	€ 2.370	€ 2.249
Gemiddelde schuld per inwoner Nederland	nb	€ 2.390	€ 2.343	nb
% mva gefinancierd met vreemd vermogen	32%	34%	28%	21%
eigen vermogen per inwoner HHW	€ 1.389	€ 1.389	€ 1.727	€ 1.815
eigen vermogen per inwoner Nederland	nb	€ 1.789	€ 1.790	€ 1.875

Overall overzicht

INDICATOR	Zeer Gunstig	Gunstig	Neutraal	Ongunstig	Zeer ongunstig
Lokale lasten					
Weerstandsvermogen					
Schuldpositie					
Aanwending externe financiering					
Reservepositie					
Verhouding activa/reserves					
Voorzieningen					
Gespaard voor onderhoud					
Garantstellingen					
Grondexploitaties					
Niet in exploitatie genomen gronden					
Begroting 2014 - 2017					
EMU-saldo 2014 - 2015					

Risicoprofiel:

Klein

Gemiddeld

Groot

Algemene indicatoren.

	Heerhugo- waard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Aantal inwoners per 31-12-2013	53.307	54.664	51.092	56.344	48.421	63.252
“Groene druk” 2014	43,5%	42,0%	47,2%	31,4%	45,2%	45,0%
“Grijze druk” 2014	26,0%	34,4%	27,1%	38,9%	18,6%	27,2%
Oppervlakte (km2)	39,99	129,25	161,79	79,66	58,99	19,72
Oppervlakte land (km2)	38,33	127,55	142,24	79,07	55,15	19,50
Oppervlakte water (km2)	1,66	1,70	19,55	0,59	3,23	0,22
Lengte wegen (km)	284	499	469	491	312	232
Lokale lasten 2014 (meer.pers.huish.)	605	663	618	682	680	538
Ranglijst Coelo 2014	35	96	46	124	120	5
Aantal mensen per huishouden	2,5	2,4	2,5	2,3	2,6	2,4
Gemiddelde WOZ-waarde (2013)	€ 203.000	€ 164.000	€ 197.000	€ 194.000	€ 261.000	€ 210.000

Toelichting Algemene indicatoren

Groene druk/ grijze druk

Bron: Nationale Atlas Volksgezondheid (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu)

De groene druk is een demografisch begrip dat de verhouding aangeeft tussen het aantal personen van 0-19 jaar en het aantal personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar.

Gemiddeld is in Nederland de groene druk 38%. De groene druk in Heerhugowaard is 43,5%. Dit is vergelijkbaar met de groene druk in de referentiegemeenten.

Grijze druk is een demografisch begrip dat de verhouding aangeeft tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen in de zogenaamde 'productieve leeftijdsgroep' van 20-64 jaar. Gemiddeld is in Nederland de grijze druk 29% (2013: 28%). In Heerhugowaard is de grijze druk 26,0% (2012: 24,6%).

WOZ-waarde

De gemiddelde WOZ-waarde in Nederland op 1 januari 2013 was € 211.000. Daarmee ligt de WOZ-waarde van Heerhugowaard (€ 203.000) iets onder het landelijk gemiddelde. De gemiddelde WOZ-waarde in de regio Alkmaar ligt op € 228.000.

Indicator Lokale lasten – gunstig

Bron: Atlas van de lokale lasten

De indicator lokale lasten geeft de positie van de gemeente ten opzichte van de referentiegemeenten aan op de ranglijst lokale lasten zoals deze jaarlijks door COELO wordt opgesteld.

De gemeente Heerhugowaard stond in 2014 op de 35^e plek. De gemeente met de laagste lokale lasten staat op de 1^e plaats. Ter indicatie: alleen de gemeente Veenendaal stond lager (5^e plek). De lokale lasten van de gemeente Heerhugowaard bedroegen € 605 voor een meerpersoonshuishouden, die van de gemeente Veenendaal € 538.

Risicoprofiel (x € 1.000).

31-12-2013	Heerhugo- waard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Weerstandscapaciteit (WC)	23.975	26.500	19.581	30.770	2.650	24.970
Risicoprofiel (RP)	13.875	15.600	?	?	?	9.800
Ratio WC/RP	1,7	1,7	?	?	?	2,5

31-12-2013	Heerhugo- waard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Algemene reserve	20.175	23.574	26.005	22.177	42.926	21.532
Bestemmingsreserves	66.076	10.873	28.532	38.695	7.269	60.389
Te bestemmen resultaat	-9.763	3.415	-4.051	2.752	2.743	7.815
Totaal	76.488	37.862	50.486	63.624	52.398	89.736
Aantal inwoners (CBS 2013)	53.307	54.644	51.092	56.344	48.421	63.252
Per inwoner	1.389	693	988	1.129	1.093	1.419

Indicator weerstandsvermogen – gunstig

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

De weerstandsratio 2013 bedroeg na besluitvorming over de Reservekeeper 2013 1,7. Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat in Heerhugowaard alleen uit de algemene reserve. Daarnaast is sprake van indirect weerstandsvermogen (post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en bestemmingsreserves die (nog) niet beklemd zijn). Deze zouden kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren. De gemeente heeft deze mogelijkheden nog waardoor de score gunstig is.

Niet alle referentiegemeenten berekenen de ratio die de beschikbare weerstandscapaciteit ten opzichte van het risico uitdrukt. Daardoor is vergelijking met referentiegemeenten niet goed mogelijk. Ten opzichte van de streefwaarde (1,4 – 2,0) die door de gemeenteraad is vastgesteld is deze uitkomst gunstig.

Per inwoner is in Heerhugowaard een bedrag in de reserves van € 1.389 (2012: € 1.727). Dit is hoog ten opzichte van de referentiegemeenten, maar is het gevolg van het relatief hoge saldo aan bestemmingsreserves.

De afname van de omvang van de reserves ten opzichte van 2012 is het gevolg van de verliezen welke in 2013 op de grondexploitaties zijn genomen ten laste van de algemene reserve.

Voor het oordeel over de reserves is, net als voorgaande jaren rekening gehouden met het feit dat een gedeelte van de bestemmingsreserves is beklemd (o.a. kapitaallasten grote projecten) en daarmee niet flexibel inzetbaar, vanwege het directe effect op de exploitatie.

Schuldpositie per 31 december 2013.

	Kritische norm	Hooge-veen (2013)	Kampen (2013)	Doetinchem (2013)	Houten (2013)	Veenendaal (2013)	HHW 31-12-2011	HHW 31-12-2012	HHW 31-12-2013	HHW 31-12-2014
Debt Ratio	80%	78%	72%	77%	69%	61%	53%	58%	59%	59%
Netto schuld/ Exploitatie	130%	78%	95%	99%	107%	78%	81%	103%	76%	95%
Plaats op de ranglijst		249	320	374	330	259	283	357	282	
Netto schuld per inwoner		€2.104	€2.611	€2.758	€2.330	€2.202	€ 2.249	€ 2.392	€ 2.189	€2.207

Indicator schuldpositie – neutraal/ Indicator rentelasten - neutraal

Bron: Kengetallen schulden Nederlandse gemeenten VNG d.d. 24 september 2014.

Voor de beoordeling van de schuldpositie van de gemeente is een tweetal ratio's beschikbaar:

Debt-ratio = (vreemd vermogen lang + vlottende passiva)/ balanstotaal

Zegt iets over de mate waarin de gemeente in staat is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Kritische norm = 80%

Landelijk gemiddelde gemeenten = 61%

Heerhugowaard redelijk stabiel = 59% (jaarstukken 2014, 2013: 59%).

Ten opzichte van de referentiegemeenten scoort Heerhugowaard op de debt-ratio gunstig.

Netto schuld als aandeel van de exploitatie = (vreemd vermogen lang + vlottende passiva +/- uitgezette leningen +/- liquide middelen +/- debiteuren en overlopende activa)/ exploitatie

Landelijk gemiddelde gemeenten = 79%

Kritische grens 130%

De schuld als aandeel van de exploitatie geeft een indicatie van de druk van de rentelasten op de exploitatie. De VNG geeft aan dat bij een score van meer dan 90 % voorzichtigheid is geboden. Een score van minder dan 50 % is gunstig. Heerhugowaard heeft een score van 86%, niet goed en niet slecht. Er is wel een verbetering opgetreden ten opzichte van de score van 2012 (103%).

Daarnaast is ook de netto schuld per inwoner opgenomen.

Deze indicator spreekt voor zich, de netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Het gemiddelde in Nederland ultimo 2013 is € 2.390. Binnen een afwijking van 20 % van dit gemiddelde is de score voldoende, daarbuiten goed (-20 %, € 1.912) of onvoldoende (+20 %, € 2.868). De schuld per inwoner van Heerhugowaard bedraagt ultimo 2013 € 2.189 en scoort daarmee net als vorig jaar voldoende.

De gemeente Heerhugowaard heeft ultimo 2014 een 8-tal langlopende leningen lopen met een looptijd tussen 5 jaar (tot 2015) en 30 jaar (tot 2037). Daarnaast is een kasgeldlening afgesloten. Op de langlopende leningen (> 20 jaar) vindt een jaarlijkse aflossing plaats. M.u.v. de lening die is afgesloten voor een periode van 30 jaar zijn alle leningen afgelost aan het einde van de looptijd van de grondexploitaties (2030). De belangrijkste grondcomplexen hebben looptijden tot 2023/ 2024, 2028 en 2030. Zie ook rente eigen financieringsmiddelen.

Reserves (x € 1.000).

Heerhugowaard	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Algemene reserve	13.702	22.331	17.168	19.578	20.175	24.136
Bestemmingsreserve	78.250	77.506	73.788	70.285	66.076	47.893
Resultaat na bestemming	11.729	-/- 3.690	4.349	1.293	-/- 9.673	2.069
Totaal eigen vermogen	103.681	96.147	95.305	91.156	76.488	74.099
Eigen vermogen in % van balans	50%	41%	39%	35%	34%	33%
Eigen vermogen in % van de exploitatie – incl. mutatie grondbedrijf	78,1%	53,9%	59,9%	74,7%	50,4%	50,2%
Balanstotaal	206.780	235.694	241.474	256.981	227.317	226.968
Totaal exploitatie (incl. storting reserves) – incl. mutatie grondbedrijf	132.711	178.379	159.062	131.804	151.696	147.374
Totaal exploitatie (incl. storting reserves) – excl. mutatie grondbedrijf	102.641	100.003	98.014	109.288	109.611	132.422

Reserves (x € 1.000).

31.12.2013	Heerhugowaard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Algemene reserve	20.175.000	23.574.000	26.005.000	22.177.000	42.925.726	21.532.000
Bestemmingsreserves	66.076.000	10.873.000	28.532.000	38.695.000	7.269.383	60.389.000
Resultaat na bestemming	(9.763.000)	3.415.000	(4.051.000)	2.752.000	2.743.341	7.815.000
Totaal eigen vermogen	76.488.000	37.862.000	50.486.000	63.624.000	52.938.450	89.736.000
Eigen vermogen in % van balans	34%	22%	22%	19%	27%	34%
Eigen vermogen in % van de exploitatie	47%	25%	32%	35%	49%	48%
Balanstotaal	227.317.000	171.125.000	226.731.000	328.098.000	194.986.015	266.397.000
Totaal exploitatie (incl. storting reserves)	164.356.000	149.710.000	156.394.000	180.716.000	108.279.916	188.814.000

Indicator reservepositie - neutraal

Eigen vermogen in periode 2009 – 2014 met € 29,6 mln afgenomen. De belangrijkste reden hiervan ligt in jaarstukken 2013 (-/- € 14,7 mln). Het nadelig rekeningresultaat van € 9,8 miljoen als gevolg van de afwaardering van de grondexploitaties heeft een grotere afname van de reserves dan in andere jaren tot gevolg gehad.

Gemiddeld eigen vermogen per inwoner in Nederland ultimo 2013 € 1.789 (2012: € 1.790) (bron: Statline)

Eigen vermogen per inwoner Heerhugowaard ultimo 2014 € 1.389 (ultimo 2013 € 1.389). Daarmee, net als vorig jaar, iets onder landelijk gemiddelde.

Eigen vermogen in % van de balans: drukt uit welk gedeelte van de bezittingen is gefinancierd met vreemd vermogen. Percentage is van 2009 tot en met 2014 afgenomen van 50% naar 33%. Op zich minder gunstige ontwikkeling. Er is meer bezit met vreemd vermogen gefinancierd. Echter de daling van de ratio is vooral het gevolg van het aantrekken van leningen ten behoeve van financiering van de grondexploitaties (voorraadquote). Hierdoor is het balanstotaal toegenomen van € 198 mln. ultimo 2008 naar € 226 mln. ultimo 2014, terwijl het eigen vermogen is afgenomen (van € 103 mln. naar € 74 mln.).

Aanwending externe financiering (x € 1.000).

	Gemeente Heerhugowaard				
	2010	2011	2012	2013	2014
Langlopende schulden	97.691	112.474	109.904	107.235	104.631
Werkkapitaal (vlottende passiva -/- vlottende activa)	12.649	5.750	15.649	8.494	14.557
Externe financiering	110.340	118.224	125.553	115.729	119.188
Kapitaalverstrekking deelnemingen	173	173	173	173	173
Uitgezette leningen	2.522	54	88	90	1.516
Overige uitzettingen > 1 jaar		-	-	-	-
Grondexploitaties	76.508	86.347	82.231	64.715	71.677
Bijdrage aan activa in eigendom derden	1.933	1.862	1.799	2.025	1.867
Inzet financiering FVA en GREX	81.136	88.436	84.291	67.003	75.233
Externe financiering ten behoeve van het voorzieningsniveau	29.204	29.788	41.262	48.726	43.955
Materiële vaste activa	140.432	142.389	150.231	142.684	136.602
Externe financiering in % materiële vaste activa	21%	21%	28%	34%	32%

Aanwending externe financiering (x € 1.000).

	Heerhug- waard	Hooge- veen	Kampen	Doetin- chem	Houten	Veenen- daal
	2013	2013	2013	2013	2013	2013
Langlopende schulden	107.235	109.923	110.257	202.470	107.196	125.369
Werkkapitaal (vlottende passiva-vlottende activa)	8.494	9.604	32.901	25.192	13.389	21.995
Externe financiering	115.729	115.377	143.158	227.662	120.585	147.364
Kapitaalverstrekking deelnemingen	173	1.481	760	568	18	2.881
Uitgezette leningen	90	11.468	9.767	8.158	7.757	8.057
Overige uitzettingen > 1 jaar	-	0	0	11.928	0	0
Grondexploitaties	64.715	34.718	84.072	64.609	39.044	17.192
Bijdrage aan activa in eigendom derden	2.025	4.720	18.982	92	0	161
Inzet financiering FVA en GREX	67.003	52.387	113.581	137.553	46.819	28.291
Externe financiering ten behoeve van het voorzieningenniveau	48.726	68.331	29.577	90.109	73.765	119.073
Materiële vaste activa	142.684	106.442	94.194	116.775	133.984	222.287
Externe financiering in % materiële vaste activa	34%	64%	31%	54%	55%	54%

Indicator aanwending externe financiering – gunstig/ Indicator rente eigen financieringsmiddelen – neutraal/ Indicator rente investeringen en grondexploitaties - neutraal

De langlopende leningen zijn vooral aangetrokken voor (financiering van) grondexploitaties. Vaste activa is grotendeels gefinancierd met eigen middelen. Slechts 34% (2012: 28%) hiervan is gefinancierd met vreemd vermogen.

Een gedeelte van de activa (ca. 2/3) is gefinancierd met eigen middelen (financieringsfunctie van het vermogen). Het beleid binnen de gemeente Heerhugowaard is dat alleen aan die reserves rente wordt toegevoegd die worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten. De rentelasten eigen financieringsmiddelen zijn daarmee niet vrij inzetbaar, omdat deze worden gebruikt om de reserves die dienen ter dekking van de kapitaallasten op peil te houden.

Gemiddelde vermogenskostenvoet = 3,5%. Rentepercentage waartegen wordt doorbelast is 3,6%.

De out of pocket rentelasten worden voor 91% doorbelast aan de grondexploitaties. Dat is niet onlogisch aangezien 60% van de leningenportefeuille is afgesloten ten behoeve van grondexploitaties en grondexploitaties een risicodragende activiteit is waarvan een deel van het risico op de grondexploitaties wordt omgeslagen (beleidskeuze).

Vorzieningen (x € 1.000).

Heerhugowaard	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Vorzieningen 1 januari	14.036	14.102	15.114	17.338	17.598	17.477
Toevoegingen	4.584	5.257	6.528	4.870	5.142	6.229
Onttrekkingen	-/- 4.519	-/- 4.246	-/- 4.304	-/- 4.610	-/- 5.263	5.151
Vorzieningen 31 december	14.102	15.114	17.338	17.598	17.477	18.555
- Voorzieningen verplichtingen en risico's	2.255	1.549	1.343	1.498	1.538	1.574
- Voorzieningen onderhoud	11.651	12.914	15.000	15.457	15.370	16.631
- Door derden bekleemde middelen	196	651	995	645	569	350

Vorzieningen (x € 1.000).

31.12.2013	Heerhugo- waard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Vorzieningen 1 januari	17.598	566	13.063	11.868	9.488	15.181
Toevoegingen	5.142		2.199	2.335	1.560	4.422
Onttrekkingen	-/- 5.263	318	1.131	1.132	3.768	5.920
Vorzieningen 31 december	17.477	249	14.131	13.072	7.280	13.683
- Voorzieningen verplichtingen en risico's	1.538		9.529	4.323	2.159	3.206
- Voorzieningen onderhoud	15.370	249	3.091		5.121	5.139
- Door derden bekleemde middelen	569		1.511	8.748		5.338

Indicator voorzieningen – neutraal/ Indicator gespaard voor onderhoud – zeer gunstig

De gemeente Heerhugowaard is vanuit het verleden gewend om zeer behoedzaam te zijn als het voorzieningen betreft. Aan de dotaties aan en onttrekkingen uit voorzieningen liggen beheer/ en onderhoudsplannen ten grondslag. De toevoegingen aan de voorzieningen zijn in het algemeen groter dan de onttrekkingen aan de voorzieningen. Dit is het gevolg van het gekozen systeem waarbij nu al wordt gespaard voor toekomstige vervangingen. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden zo min mogelijk geactiveerd. Ten opzichte van de referentiegemeenten heeft Heerhugowaard dan ook een aanmerkelijk groter gespaard bedrag voor onderhoud.

Voor de overige voorzieningen geldt dat de vorming ervan gebonden is aan de regels van het BBV. Deze worden gevormd voor toekomstige verplichtingen. In het kader van de risicoafdekking bieden de overige voorzieningen geen extra buffer. Daarom zijn deze neutraal gewaardeerd.

Garantstellingen (x € 1.000).

Heerhugowaard	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gewaarborgde leningen	146.414	143.180	153.127	176.902	174.430	166.632
Garantstellingen						

Garantstellingen (x € 1.000).

31.12.2013	Heerhugowaard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Gewaarborgde leningen	174.430	312.157	206.877	207.265	137.628	67.530
Garantstellingen						

Indicator garantstellingen – neutraal

Garantstellingen zijn sinds 2008 opgelopen. Dit is ook het gevolg van het compleet maken van de administratie rondom de garantstellingen. Het grootste gedeelte van de garantstellingen (80%) heeft betrekking op borgstelling met andere partijen (WSW). Het risico is hierdoor beperkter.

GREX (x € 1.000).

31.12.2013	Heerhugo- waard	Hoogeveen	Kampen	Doetinchem	Houten	Veenendaal
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar						
- NIEGG	3.536	2.015	8.411	9.799	4.671	-1.639
- Overige grond- en hulpstoffen	1	14	12.409			
OHW, waaronder BIE	61.173	32.689	63.242	54.810	34.352	18.831
Gereed product en handelsgoederen	0	0	10		21	
Vooruitbetalingen						

GREX NIEGG (x € 1.000).

	01-jan-14	Investe- ring	Desinvestering	Winst/ verliesneming	Verlies- voorzie- ning	31-dec-14	Aantal M2	Boekwaarde per M2
De Vaandel Zuid	3.536	132			600	3.068	198.436	€ 15,46
De Vaandel Noord	0	556				556	29.733	€ 18,70
	3.536	688			600	3.624		

GREX BIE (x € 1.000).

	01-jan-2014	Inves-tering	Desinves-tering	Winst-/verlies-neming 2014	31-dec-2014	Looptijd	Voorzienin-gen 31-12-2014	Prognose resultaat MPG 2015	T e realiseren investe-ringen	T e realiseren opbreng-sten	Rente-saldo	EW 010115 (pos)	EW 010115 (neg)
Middenweg 30	-3	7	82	-8	78	31-12-15		0	82	1	-3	0	
Zandhorst III	-248	89	-4	0	-163	31-12-15		560	244	658	2	560	
Broekhorn	-1.744	1.676	-66	100	-34	31-12-15		31	23	20	0	31	
De Horst	-5	13	-1	0	7	31-12-17		538	42	642	5	538	
Bickerstraat ontw. Ahoed	0	103	-229	0	-126	31-12-16		77	54	0	11	83	
Recreatieve voorzieningen Heerhugowaard-Zuid	-15	12	0	3	0	31-12-14							
De Vaandel Midden	6.716	902	0	0	7.618	31-12-28	-2.500	-2.511	12.909	20.843	-6.396		-6.079
De Draai	48.887	5.282	-2.913	0	51.256	31-12-30	-8.158	8.150	90.045	149.687	-22.906		-14.350
Hugo Oord, fase Pieter Raat	-29	0	0	0	-29	Nnb		0	0	0	0	29	
Hugo Oord, fase Woonwaard	-19	6	0	0	-13	Nnb		0	0	0	0	13	
Tamarixplantsoen/Ter Kimme	-1.229	378	-237	0	-1.088	31-12-15		474	1.144	527	18	489	
Poort Halfweg	54	21	-144	-5	-74	30-06-15		0	90	16	0	0	
Heerhugowaard-Zuid	12.031	1.434	-993	0	12.472	31-12-23		1.507	14.484	30.790	-1.763	2.071	
Stadshart	6.782	386	0	0	7.168	31-12-24	-5.550	-5.569	3.181	5.068	-2.651		-7.932
Beveland	-198	9	-3	0	-192	31-12-15		867	229	933	4	900	
Westpoort	6.186	1.194	0	0	7.380	31-12-16		284	12.152	20.607	-771	304	
	77.166	11.512	-4.508	90	84.260		-16.208	4.408	134.598	230.043	-34.450	5.018	-28.361

Indicator grondexploitatie/ BIE – zeer ongunstig/ Indicator NIEGG – neutraal/ gunstig

Beschikbare sturingsinstrumenten

- Jaarlijkse MPG;
- Actuele kostprijsberekeningen (jaarlijkse herziening van belangrijke complexen);
- Inzicht in 3 P's (programmering, prijs, planning);
- Tekorten gedekt met voorziening, afwaardering plaatsgevonden van kosten die niet meer terug kunnen worden verdiend;
- Winstneming alleen op basis van uitgangspunten grondbeleid.

De onderhanden werken positie is omvangrijk, maar draait in feite om een vijftal complexen (de Vaandel, de Draai, Heerhugowaard-Zuid, Stadshart en Westpoort).

In de jaarstukken 2014 zijn, net als in 2012 en 2013, maatregelen genomen op de grondexploitatie. Deze zijn toegelicht in de raadsvoorstellen behorende bij de herzieningen.

Veranderingen in planning, prijs en programma hebben direct impact op de grondexploitatie. Daarom wordt in de berekening van het weerstandsvermogen voor al bovengenoemde complexen met dit risico ook nadrukkelijk rekening gehouden.

Per 31 december 2014 zijn onder NIEGG slechts twee complexen opgenomen. Het betreft de Vaandel Zuid en de Vaandel Noord. In de jaarstukken 2012 heeft een actualisatie van de NIEGG plaatsgevonden. Ook in 2013 hebben aanpassingen binnen de Vaandel plaatsgevonden (de actieve exploitatie is verder verkleind en historische rentekosten zijn afgeboekt). In 2014 is een verliesvoorziening getroffen. Hiermee zijn de risico's beperkt.

Begroting (X €1.000).

Heerhugowaard	JR 2013	JR 2014	2015	2016	2017	2018
Totale lasten (incl. storting reserves)	164.356	147.374	162.549	160.079	160.684	161.576
Resultaat voor bestemming	-/- 14.885	-/- 2.391	-/- 1.707	-/- 3.885	-/- 3.472	-/- 3.322
Mutaties in de reserves	5.122	4.460	-1.731	-3.885	-3.472	-3.322
Resultaat na bestemming	-/-9.763	2.069	24	0	0	0
Resultaat in % van totale lasten	-/- 5,9%	1,40%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Begroting (x € 1.000).

Heerhugowaard	2013 (w)	2014 (w)	2015	2016	2017	2018
Reserves 1 januari	91.374	76.489	74.099	72.392	68.507	65.035
Resultaat voor bestemming	-/- 14.885	-/- 2.453	-/- 1.707	-/- 3.885	-/- 3.472	-/- 3.322
Reserves 31 december	76.489	74.099	72.392	68.507	65.035	61.713

Indicator begroting 2015- 2018 - neutraal

Deze indicator drukt uit of de gemeente aan het sparen of ontsparen is. Uit het verloop van de reserves blijkt dat in de komende jaren de gemeente Heerhugowaard inteert op de reserves (ontsparen). Dat is op zich minder gunstig. De belangrijkste reden van het ontsparen betreft de jaarlijkse onttrekking aan de reserve grote projecten.

Echter:

- jaarlijks wordt € 0,19 mln. aan de exploitatie toegevoegd tot 2026. Op dat moment is de onttrekking aan de reserve gelijk aan de dotatie aan de exploitatie.

- In de reserve grote projecten is op laste van de Provincie € 4,0 mln. gestort, terwijl dit op basis van de achterliggende berekeningen niet strikt noodzakelijk is. Deze storting maakt eigenlijk deel uit van het weerstandsvermogen, maar wordt hierin niet meegenomen.

Voor Heerhugowaard is het niet ongunstig dat er ontspaard wordt. De reserves die de gemeente in het verleden heeft gevormd zijn afkomstig uit winsten, onder andere uit grondexploitaties. Die middelen hoeft de gemeente niet op de balans te laten staan, maar komen nu ten goede aan voorzieningen voor de inwoners van de gemeente. In vergelijking met andere gemeenten is de reservepositie van de Heerhugowaard nog gunstig (al is deze in dit risicoprofiel neutraal gekwalificeerd vanwege het bekleemde gedeelte van de reserves).

EMU-saldo. (x 1.000)

	B 2015	B 2016
Resultaat voor bestemming	-/- 1.553	-/-2.010
Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	6.594	6.594
Dotaties aan de voorzieningen	6.245	6.245
Investerings	4.579	2.725
Onttrekkingen aan de voorzieningen	3.315	4.315
Uitgaven grondexploitatie	8.002	7.533
Ontvangsten grondexploitatie	32.818	16.420
EMU -Saldo	28.163	12.676
Referentiewaarde	-5.928	

Indicator EMU/saldo 2015 - 2016 – gunstig

Het berekende EMU-saldo voor de jaren 2015 – 2016 blijft ruim binnen de door het Rijk gestelde referentiewaarde (bron: septembercirculaire 2014). Echter aandachtspunt is de hardheid van de ontvangsten (maar ook de uitgaven) grondexploitaties die het EMU-saldo fors beïnvloeden.